

Blahoslavení milosrdní.

Potrebuje ešte karitu?

Zdá sa, že nie. Žijeme v dobe, kedy najširšie vrstvy ľudu sú poistené proti každej možnej nehode a núdzi. Sebavedomie vzdelaného národa stúpa. „Nechceme almužnu, chceme práva!“ Niet pochyby, že tento vývoj je skutočným pokrokom ľudstva, že odstraňuje mnohé rany spoločnosti.

Avšak pozorovateľ, ktorý nezostáva na povrchu zjavov, pozná hneď tvár celého vývoja: Mizne súcít a láska, rastie bezohľadný egoizmus. To je pozoruhodný zjav: Čím je väčší rozmach štátnej sociálnej pečlivosti, tým viac klesá u jednotlivcov smysel pre blaho blížneho. „Načo by sme sa starali? Nech sa štát o nich postará! Nie je v nemocenskej pokladnici? Nedostáva podporu nezamestnaných? Čo nás do toho?“ Tak sa hovorí. A tak zakrňuje duša, lebo sa necvičí v najkrajšej čnosti: v láske k blížnemu.

Z toho plynie dôležitý poznatok: Čokoľvek dobrého robíme blížnemu, to sa sto razy vracia k nám ako požehnanie pre našu dušu. To je hlboký smysel slov Kristových: „Sto razy viac dostane.“ Teda potrebujeme lásku k blížnemu pre zdravie našej vlastnej duše.

I. Pohnútky ku karite.

1. Vďačnosť.

„Čo máš človeče, čo by si nebol dostal,“ hovorí sv. apoštol. Všetko si dostal od Boha. Vari sa vyhováraš a hovoríš: „Svoj majetok som si nadobudol vlastnou prácou!“ Avšak povedz mi, kto ti dal silu, aby si mohol pracovať? Kto ti dal schopnosti? Kto poprial tvojej práci úspechu? Nepracovali iní toľko, ako ty, azda ešte viac ako ty a nič nezískali? Sv. Pavel hovorí: „Ja som sadil, Apollo polieval, ale Boh dal vzrast. A tak ani ten, kto sadi, nie je nič, ani kto polieva, ale Boh, ktorý dáva vzrast.“ (1. Kor. III., 6, 7.)

Nevďačnosť je znakom nešľachetného srdca. Šľachetného človeka to páli ako žeravé uhlie, keď nemôže dobrodincovi preukázať vďačnosť. Boh je našim najväčším dobrodincom. Ale ako môžeme jemu preukázať vďačnosť, keď on nič nepotrebuje a jeho je celá zem a všetko bohatstvo? Kristus nám ukázal cestu: „Čo ste urobili jednému z mojich bratov najmenších, mne ste urobili.“

2. „Vydaj počet z vladárenia svojho.“

Druhá pravda Božia je, že všetko sme dostali, čo máme: Všetko, čo máme, musíme raz v hodinu smrti vrátiť; to, čo máme, je majetok Boží a keď ho vrátime, musíme počet klásť, ako sme tento majetok Boží spravovali.

Boh stvoril zem pre ľudí. Všetci majú podľa určenia Božieho rovnaké právo na potrebnú im výživeň. Že sú pozemské statky nerovnako rozdelené, ba že mnohí ľudia nemajú ani toľko, čo im je potrebné k životu, nemožno Božej prozreteľnosti za chybu pripísať.

Rozdelenie zemských statkov sa dialo podľa ľudských zámerov. Kto mal k tomu vhodný spôsob po ruke, vzal z nich viac, ba až hodne. Nesporiadaná túžba po majetkoch bola u mnohých zlým radcom a spôsobila dosť nespravodlivosti na úkor slabších. Boh to dopustil, lebo nemôže zrušiť slobodnú vôľu človeka. —

No i bohatstvom, i chudobou možno slúžiť vyšším cieľom. Aj jedno aj druhé podáva mnoho príležitosti konať pred Bohom záslužné, spoločnosti užitočné skutky.

Bohatstvo ukladá povinnosť dať pre chudobných a tým aspoň po istý stupeň vyrovnať rozdiel medzi oboma. Chudoba má svoje posvätenie v chudobnom živote Kristovom; má právo na toľko, čo k živobytíu je potrebné a to aj bez práce. Má svoje výsady ohľadom získania si milosti Božej. Čím menej sväzkov s pominuteľnosťou, tým ľahší vzlet k Bohu.

3. Boh je láska.

Účinnou láskou k blížnemu staneme sa podobnými Bohu, lebo „Boh je láska“. Jeho naj-

krajšia vlastnosť je milosrdenstvo. — „Plná je zem milosrdenstva tvojho,“ hovorí žalmista. Každý okamžik nášho života je odrobinkou Božieho milosrdenstva.

Túžba ľudstva je: bližšie k Bohu! Čo nás privedie bližšie k Bohu? — Láska. „Boha nikdy nikto nevidel; keď sa milujeme v spoloč, Boh zostáva v nás.“ (1. Ján 4, 12.)

„Keby kto povedal, že miluje Boha a nenávidí svojho brata, je luhár. Veď kto nemiluje svojho brata, ktorého vidí, ako môže milovať Boha, ktorého nevidí?“ (1. Ján 4, 20.)

Boh nás chcel k sebe pritiahnuť, preto nám dal

prvé a najväčšie prikázanie:

„Milovať budeš Boha svojho, milovať budeš blížneho svojho, ako seba samého.“ Podľa tohto prikázania nás bude raz súdiť.

4. Posledný súd.

„A keď príjde Syn človeka vo svojej velebnosti a všetci anjeli s ním, vtedy zásadne na trón svojej velebnosti a shromaždia sa pred ním všetky národy, a oddelí ich jedných od druhých, ako pastier odlučuje ovce od kozlov, a síce ovce postaví si zprava, kdežto kozlov zľava. Vtedy kráľ povie tým, ktorí mu budú zprava: „Poďte, požehnaní od môjho Otca, vládnete kráľovstvom, pripraveným vám od u-

stanovenia sveta; lebo bol som hladný, a dali ste mi jesť; bol som smädný, a dali ste mi piť; bol som príchodzí a pritúlili ste ma; nahý, a priodeli ste ma; nemocný a navštívili ste ma; v žalári som bol, a prišli ste ku mne.“ Vtedy odpovedia mu spravodliví a rieknu: „Pane, kedy sme ťa videli hladného a nakrmili sme ťa; žízňového a dali sme ti piť? Kedyže sme ťa videli ako príchodzieho a pritúlili sme ťa; alebo nahého a priodeli sme ťa? Alebo kedy sme ťa videli nemocného, alebo v žalári, a prišli sme k tebe?“ — Tu kráľ odpovie a riekne im: „Veru povedám vám: nakoľko ste to učinili jednomu z týchto mojich najmenších bratov, mne ste to učinili!“ — Potom riekne i tým, ktorí budu zľava: „Vzdialte sa odo mňa, zlorečenci, do ohňa večného, ktorý je pripravený diablovi a jeho anjelom. Lebo hladný som bol a nedali ste mi jesť; smädný som bol, a nedali ste mi piť; príchodzí som bol, a nepritúlili ste ma; nahý a nepriodeli ste ma; nemocný a v žalári, a nenavštívili ste ma.“ — Vtedy odpovedia mu i oni a rieknu: „Pane, kedy sme ťa videli hladného, alebo smädného, alebo príchodzieho, alebo nahého, alebo nemocného, alebo v žalári, a neposlúžili sme ti?“ — Vtedy odpovie im a riekne: „Veru, povedám vám, nakoľko ste toho neučinili jednomu z týchto najmenších, ani mne ste to neučinili. — I pôjdu títo do trestu večného, kdežto spravodliví do života večného.“ (Mat. 25, 31—46.)

K tomuto evanjeliu nepotrebujeme nijaký výklad. Iba otázka sa nám naskytne: Tedy nepotrebujeme vieru, aby sme prišli do života večného?

Kristus povedal: „Kto verí v neho, nebýva súdený, ale kto neverí, už je odsúdený.“ (Ján 3, 18.)

Viera je predpoklad spasenia, avšak viera sama nestačí, ale viera, ktorá pôsobí skrze lásku. (Gal. 5, 8.)

„Čo osoží, bratia moji, keď niekto povie o sebe, že má vieru, a nemá skutkov, či ho tá viera bude môcť spasiť? A keby brat a sestra boli nahí a potrebovali by potravu každodennej, a keby im niekto z vás riekol: Idte v pokoji, zohrejte sa a najedzte sa! — avšak nedali byste im, čoho telo potrebuje, čo to bude platné?“ (Jak. 2, 14—16.) „Súď bez milosrdenstva tomu, kto nečinil milosrdenstva.“ (2, 13.)

5. Boh sa nedá od nás zahanbiť.

Skutky milosrdenstva nemáme konať pre časnú odmenu. Kto by pri karite hľadal chválu ľudskú, alebo seba, toho skutky budú červivé ako ovocie. Nebeský zahradník ho odreže a odhodí.

Ale je pravda, že skutky lásky bývajú odmenené už na tomto svete. Tak to chce spravodlivosť Božia.

„Odmenou karity je vnútorná radosť, ktorá následuje každú kresťanskú dobročinnosť.

Nijaký iný skutok nepodáva toľko vnútorného uspokojenia, ako skutky lásky k blížnemu.“

„Majster je tu a volá ťa!“ šopkala Marta Marii, ktorá bez radosti hľadela do prázdnej budúcnosti. Koľkým ľuďom sa zdá byť ich vlastný život prázdny a bezúčelný! „Majster je tu a volá ťa!“ — volá ťa od bezcenného zamestnania k službe dobrého pastiera: koľkým dušiam dobrých vlôh chcel by som toto slovo vstúpiť do srdca a pozvať ich k povolaniu zo všetkých najkrajšiemu.

„Blahoslavení milosrdní, lebo blahoslavenstva dôjdú.“ To je ďalšia odmena milosrdnej lásky k blížnemu. Lebo milosti Božie sú zvlášť spojené so skutkami karity.

Je pravda, že večný Boh môže svoju milosť dať komu chce a ako chce, ale akési kľúče k svojim pokladom milosti položil i do našich rúk. Jeden z týchto zlatých kľúčov sa volá „karita“. Pravá karita robí srdce vlúdny a pokorným. Tým sa stáva schopným prijať statky nebeské.“ (Kardinal Bertram, Kath. Aktion. 273—5.)

„Almužna osloboduje od hriechu,“ hovorí Písmo sv., t. j. pravá láska láme reťaze viny; jej obeť majú silu zadostčiniacu. Touto karitou sa srdce uzdravuje najľahšie zo svojich chýb. —

Pestovať milosrdnú lásku k blížnemu je požehnaním zvlášť pre toho, ktorého srdce je zmietané ťažkými bojami. Sv. Vincenc bol

veľmi pokúšaný proti viere. Pokušenie naň doliehalo, ako ťažké bremä. Tu z vnuknutia božieho, jeho srdce sa obrátilo ku skutkom lásky. Ku svojmu vlastnému bremenu, vzal Vincenc ešte to, čo obťažovalo iných. Stal sa veľikášom v karitatívnej činnosti. A hľa! jeho vnútorný život sa ubieral celkom iným smerom. Prežíval zvláštnu premenu. Hrdinskými skutkami karity, jeho vlastné srdce tak sa rozpaľovalo láskou, že búrky duchovné same od seba prestávaly a v oživujúcich paprškoch života z viery, všetky jeho šlachetné vlohy dozrely k najkrajšej dokonalosti. Toto sú tie tajuplné premeny, v živote duše; skryté cesty milosti toho Ducha, ktorý je láska sama.

Mnohým, ktorí prežívajú podobné duševné boje, nech je to poučením: I jemu sa môže stať nežistná láska k blížnemu liekom chorej duši. Vždy sa poteším, keď vidím, že už mladý študent je členom spolku sv. Vincenta.

Preto chválím tých rodičov, ktorý dávajú almužne rukou svojích detí. V detskom srdiečku je skryté nejedno semienko šlachetného činu, na prebudenie ktorého Boh postavil rodičov ako zahradníkov. Skutky lásky, ktoré vyšly z rúk dieťaťa sú ako papršlekom slnečným na tieto semená.

Biskup, ktorý už viac ako dvadsať rokov odpočíva v hrobe, mi kedysi rozprával, že raz ako chlapcovi mu povedali, aby sa vzdal viačného darčoka a za to susedovým deťom

chudobným dal pod vianočný stromček obuv a odev. Dodal k tomu: „To byly najkrásnější vianoce môjho dlheho života; tie rozhodly o celom môjom pôsobení.“ Skutočne, kto vlastnými obeťami sa postaví do služby Božej, ten nachádza najbohatšiu vnútornú odmenu. (l. c. str. 268.)

6. Dajte a dá sa vám.

A. Stolz vypráva o svojom bratrancovi lekárovi, ako bol až nemierny v dobročinnosti. Nielen že liečil chudobných zdarma, ale im často ešte aj lieky zaplatil. Není divu, že túto láskavosť chytrácki ľudia zneužívali. Tak sa chvastala jedna osoba v krčme, že keď nemá peňazí na alkohol, ide k pánu lekárovi, nárieka mu na rôzne bolesti a keď jej predpísal lieky, predostiera chudobu a dostane obyčajne 2 marky. To sa vie, že ich nepoužíva na horké lieky, ale na niečo lepšieho. — Tieto krásne reči boli donesené pánu lekárovi. — Ten však prijal žaloby celkom klúdne a pomáhal chudobným ďalej. Hovorieval: „Koľko razy aj my zneužívame dobrotu Božiu a Boh predsa neprestáva nám denne udeľovať dobrodenia.“ Keď pán doktor zomrel, bolo zle. Až teraz zbadali chudobní, koho ztratili. Zostal po ňom síce domček, ale na ňom dlhová, až sa strecha prehýbala a úbohá vdova s deťmi nevedela ako kam. Avšak Boh sa ne-

dal zahanbiť dobročinnosťou lekárskou. Istý bohatý pán kúpil z vďačnosti voči zemrelému dom za mnoho väčší obnos, ako bola skutočná cena a k tomu ešte ponechal vdove voľný pobyt až do smrti.

V dobe, keď ešte vo Francii nebolo sociálneho poistenia a využítkovaní robotníci biedou mreli, smiloval sa nad nimi kňaz a vystaval pre nich ľudomilný ústav. Raz dostal od dobrodincu 100 frankov a tešil sa, že zas má niečo pre svojích chorých robotníkov. Toho istého dňa však prišla k nemu osoba, ktorá sbierala na podobný ústav v Belgii. Kňaz dlho nerozvažoval a dal jej tých 100 frankov. Čo sa však stalo? Zanedlho prišiel k nemu továrnik a hovorí: „Dôstojný pane! Svedomie mi nedá pokoja, že som nespravodlivý voči svojím robotníkom a nevyplácam im mzdu, akú zaslúžili. Uvažoval som, ako by som to nahradil a rozhodol som sa, že dám nejakú čiastku na váš ústav pre nemocných robotníkov.“ A odovzdal mu 100.000 frankov.

7. Pomáhaj dušiam v očistci.

Samé slzy nepomôžu tvojím milým zomrelým. Ako deti čítali sme v našej čítanke: Matke zomrelo dieťa. Tá vo dne v noci oplakávala smrť svojho miláčika, ale ani ju nenapadlo, aby mu pomohla. Raz v noci videla sprievod detí, ako radostne kráčajú do krásneho mesta.

Márne však hľadala medzi nimi svoje dieťa. Konečne ho zazrela, ako kráča ďaleko za ostatnými, smutne a pomaly. S povzdychom ukázalo matke svoje šaty a povedalo: „Pozri, mamička, aké sú ťažké moje šaty, pretože ty ich smáčaš svojimi slzami. A tak nemôžem za druhými. Ak ma miluješ opravdive, neplač už a radšej mi pomáhaj modlitbou a almužnou. Lebo, čo dobrého urobíš chudobným, to prospeje i mne.“

Svätej Brigitte sa ukázal jej zomrelý muž Ulfo a prosil ju: „Mal som prílišnú radosť zo strieborného náčinia a z koní. Preto ťa prosím, predaj tieto veci a rozďaj chudobným a strieborné poháre ďaj do kostola, aby slúžily Bohu. Tým ukrátiš moje bolesti v očistci.“

II. Niekoľko namietok.

(Tento a III. odstavce sú napísané podľa
A Stolza.)

Mnohí omlúvajú svoju tvrdosť: „Tí a oni si sami zavinili, že trpia ťakú núdzu.“ Alebo: „Toho nevidím nikdy v kostole,“ alebo: „Jeho deti sú najhoršie zo všetkých.“ — Na to odpovedám: Azda to všetko je pravda; avšak keby si koľko vedel proti tejto rodine, Boh proti tebe vie ešte viac. A keď onen žobrák z núdze ukradol pár topánok, ty, ktorý si svoje topánky správne zaplatil, môžeš byť pred Pánom

Bohom pre iné veci väčším hriešnikom. Konečne ty, i ja i my všetci sme pred nekonečne svätým Bohom, ktorý stvoril svetlo slnka, tvo-ry nečisté, hodní, keď nie trestu pekelného, aspoň očistca. Preto nik z nás nemá práva po-vedať chudobnému: „Preč odtiaľto, darebák!“ ale nech mu radšej niečo dá a povie: „Bože, buď milostivý mne hriešnemu!“

Azda hovoríš: „Čo tomu žobrákovi dám, to prepíje; tí ľudia vôbec nevedia zachádzať s peniazmi, nevedia šetriť.“ — Na to ti odpoveďám: „Keď je každý človek mánotratníkom, ktorý užíva svoje peniaze nielen na to, čo nutne potrebuje k životu, tak my oba patríme k týmto ľuďom. Povedz úprimne, koľko korún si už spotreboval na veci celkom zbytočné? Prečo teda vytýkaš tomuto úbožiakovi, že je mánotratníkom? (Nechcem ti tým povedať, že máš každému dávať, kto čo chce. Keď vieš, že niekto žobre nie pre hlad, ale pre žízeň, a pri tom nechce pracovať, môžeš mu miesto peňazí dať kresťanské naučenie, ale takým spôsobom, že sa nerozhnevá, ale pozná, ako dobre s ním smýšľal.)“

Alebo ešte namietneš: „Tí ľudia sú nevďační! Keď im človek pomôže, neukážu sa až zas potrebujú peniaze.“ — Ano, milý kresťane, práve tak robíš ty sám Pánu Bohu, — nielen tu a tam, ale robíš to pravidelne. Dva-dsať rokov si zdravý a ani si nespomenieš, aby si sa za to Bohu poďakoval; keď však

onemocnieš, hľa! ako začneš nariekať a žobrať o zdravie. Ale sotva si vyzdravel, hneď zas je všetko zabudnuté.“

III. Falošný peniaz.

Tisíc korún rozdá sa almužnou a predsa sú to pred Pánom Bohom len falošné peniaze, ktoré na poslednom súde nebudú platiť viac ako kúsok plechu alebo starý cvok.

Tak to býva, keď nejaký statkár zo svojho nespravodlivého mamonu daruje nejakú tú stovku na dobré ciele. Sv. Ján Zlatoústý vhodne hovorí: Povedz mi predsa, keby si na ulici našiel zdochnutého osla, ktorý už zapácha, vzal ho a priniesol k oltáru ako obeť, nekameovali by ťa ľudia ako rúhača? Avšak obeť z nespravodlivého majetku je o mnoho horšia, ako rúhanie, zapácha viac ako zdochnuté dobytča.“ Predovšetkým tedy musí človek zo svojho domu odstrániť všetko, čo je nespravodlivé. Pokiaľ máš cudzí majetok, tvoja almužna nemá cenu pred Bohom. Mnohí ľudia, ktorí podozrivými obchodmi zbohatli, chcú almužnou svoje svedomie utíšiť, ako varovkyňa utišuje kričiace dieťa tým, že mu niečo sladkého strčí do úst. Ale pred Bohom to neplatí. Keď máš nespravodlivý majetok, alebo dlhy, najprv prived' svoje veci do poriadku, potom tvoja almužna bude mať cenu trvalú.

Avšak ani almužna spravodlivá nemá vždycky zásluhy. Na príklad: Milosrdný brat príjde na sbierku, alebo niekto sbiera na sirotiniec. Čo robiť? Odmietnuť ho nemožno, aby človek nemal hanby; azda príjdú mená darcov i do novín. — Ideš teda a vytiahneš z pokladnice desiatku, v srdci namrzený, na vonok blahosklonný. Hľa! ten peniaz u Boha neplatí, pretože pohnútka tvojho daru bola špatná.

Alebo máš v úmysle mnoho, skoro všetko, čo máš, po smrti venovať na dobré ciele. Avšak, zbožný kresťane, prečo to všetko schovávaš, dokiaľ ešte krv tečie v твоjich žilách? Prečo nič nedáš, pokiaľ žiješ? Sv. Basil, učiteľ cirkvi odpovedá za teba: „Až nebudeš človekom, chceš byť ľudský?“ — Keď niekto iba po smrti majetok, ktorý nesmie vziať so sebou, rozdáva chudobným a kostolom, je to iste užitočné pre kostoly a chudobných, — avšak je otázka, či jeho úbohá, nahá duša na druhom svete bude mať útechu.“ V tejto veci sú niektorí ľudia protivní, pri svojej zdanlivej zbožnosti sú plní samolásky v živote a v smrti; v živote sú skúpi a nedajú chudobnému nič, v smrti sú lakomí, lebo i keď urobia d'ajakú zbožnú nadáciu, je to predsa len zo špekulácie, že ich duša i na onom svete z toho bude brať úroky (zisk).

V jednom rakúskom meste žil starý mládenec, ktorý špekuláciou so štátnymi papier-

mi, veľkou šporivosťou zvýšil svoj majetok na milion. Avšak i na neho prišla nemoc. Starec zavola notára, aby mu napísal záveť. Ustanovil medzi inými, že zvláštny kňaz musí denne slúžiť sv. omšu za neho — milionára. — Notár urobil poznámku, či tiež iným nezanechá niečo z majetku? Na to odpovedal nemocný: „Nič, všetko pre mňa!“ — Myslíte, že takému laikomcovi sv. omše niečo pomôžu, keby sa až do konca sveta slúžili? — Keď chceš niečo dobre urobiť, učiň to za živa.

Nič neplatí u Boha almužna, daná z pýchy a márnivosti.

„Dajte si pozor, aby ste nekonali svojej spravodlivosti pred ľuďmi, žeby vás videli; ináč nebudete mať odmeny u vášho Otca, ktorý je na nebesiach. Keď teda rozdávaš almužnu, nevytrubuj pred sebou, jako pokrytci robia v synagogách a po uliciach, aby boli čtení od ľudí. Veru, povedám vám: dostali svoju odplatu. Ale, keď ty rozdávaš almužnu, nech nevie tvoja ľavá ruka, čo čini tvoja pravá, aby tvoja almužna bola v skrytosti, a tvoj Otec, ktorý vidí v skrytosti, odplatí ti.“ (Mt. 6, 1—4.)

Brazilský cisár Don Pedro mal veľký súcit s chudobnými a trpiacimi. Preto chcel v hlavnom meste svojej ríše založiť ústav pre týchto nešťastných. Vydal prevolanie, aby občania k dielu prispeli. Avšak málo kto si

toho všimal? Tu prehlásil cisár: „Každý, kto daruje sto tisíc milreis, obdrží titul barona, kto dá dvesto tisíc milreis, bude povýšený na grófa.“ To pomohlo. Množstvo peňazí sa sišlo, takže dom bol hneď postavený. Deň slávneho posvätenia sa priblížil. Veľké množstvo ľudu sa shromaždilo a s napiatím hľadeli na štít domu, ktorý bol ešte zahalený. Konečne padla opona a noví „šľachtici“ čítali tam nápis: „Ľudská márnivosť, ľudskej biede.“ — Nehodil by sa tento nápis na mnohé, mnohé „dobré“ skutky všetkých dôb?

IV. Duša almužny.

Keď má byť almužna správna pred Bohom, musí byť správna ako modlitba: v duchu a v pravde, t. j. daná z lásky k Bohu a k blížnemu, teda nielen navonok, ale i vo vnútri so srdečnou blahovôľou. Keď sv. Paschal nič nemal, čo by dal žobrákovi, daroval mu aspoň kvietok zo záhrady. Iní majú mnoho peňazí a málo robôty.

Máš dávať pokorne, ako sa máš pokorne modliť. I keď si dal mnoho, nemáš sa domnievať, že si vykonal niečo veľké; ale naopak, mať pochybnosti, či bolo všetko v poriadku, či si nedal príliš málo, či si neolúpil Boha o česť, t. j., či si neočakával len pre seba vďačnosť. Ku cti božej, nie ku cti svojej máš do-

bre robiť. Chcem ti povedať, ako to máš asi urobiť. Keď niekto, komu si dal almužnu, ti chce mnoho ďakovať, naprav jemu a sebe hlavu takto: „Ja som bol len nádeníkom Božím, Bohu sa poďakuj; Boh Otec mi dal, čo som ti daroval; Boh Syn mi rozkázal, aby som to daroval a zároveň mi /dáva záruku slovami: „Čo ste učinili jednomu z bratov mojich najmenších, mne ste to učinili; a Duch svätý mi dal myšlienku a vnuknutie, aby som ti niečo dobrého urobil. Tedy Najsvätejšej Trojici musíš ďakovať; mne však môžeš miesto vďaky dať almužnu: pomodli sa za mňa!“

Avšak keď si dal i mnoho, nedomnievaj sa, že si vykonal veľké dielo, keď dávaš iba z prebytku. Pravú cenu obdrží almužna, ktorá pochádza zo sebazaprenia.

Poznám služku, ktorá si po rokoch našporila tisíc korún, aby mohla ísť na púť do Lurdu. Keď však počula o biede blížnych, vzdala sa cesty a celý obnos venovala chudobným.

Dávaj skryte. Dobrý skutok je ako semeno pre večnosť. Keď prikryješ semeno zemou, je chránené, klíči a rastie. Keď ho necháš na povrchu, často zahynie. Preto odporúča Pán, aby sme svoje dobré skutky konali v úkryte, aby rástly do večnosti.

Dávaj rád. Alban Stolz píše vo svojom deníku: „Včera večer mi Pán Boh milým

spôsobom pomohol z núdze. Bola už noc a ja som ešte nemal príležitosť niekomu niečo dobrého urobiť. Sňahová fujavica zahнала ľud do domov; tu naraz potkávam o šiestej na ulici človeka, ktorý ma oslovil, že je vojakom, že prišiel navštíviť svojho bratranca a nemá peňazí, aby tu prenocoval. Prosil ma, aby som mu pomohol. Táto udalosť ma naplnila veľkou radosťou a vzbudila vo mne dôveru v Boha, ako by som ja byl tým chudobným a mne by sa pomohlo. Je to veľmi vzácny pôžitok duševný, keď môžeme dobre činiť; ako každá radosť sa môže stupňovať až k vášni, ako je na pr. vášň lovca lebo lakomca, takže s radosťou snášame námahy a prinášame pre túto vášň obety.“

Máme byť Bohu povďační, že sme dobre činiť. Nemáme čakať, až nás niekto poprosí, ale sami máme hľadať príležitosť k dobročinnosti.

V. Príležitosti.

Bol si nemocný, a teraz ťa Pán Boh uzdravil; ukáž mu svoju vďačnosť a daj chudobným almužnu. — Podnik sa ti zdaril, získal si pri tom, daj zo zisku desiatku miláčkom Božím. — Prosil si Boha o pomoc a Boh ťa vyslyšal, poďakuj sa mu nielen lacnými slovami, ale i dobrým skutkom.

Prosiš Boha o nejakú milosť. Pridaj k modlitbe almužnu a Boh ťa radšej vyslyší. — Keď ti zomrel niekto, pomôž duši almužnou. — Máte v dome svatbu, pri svojej veselosti nezabúdajte na tých, ktorí nemajú radosti, ale mnoho starostí. — Bol si pri sv. prijímaní. Hľa! Boh sám seba daroval tebe. A ty by si sa mu chcel zavďačiť? Hľaď, za túto radosť urobiť radosť druhému.

Komu dávať almužnu? Blížnemu. Kto je môj blížny? Že rodičia sú dieťkam najbližšie, o tom nemusíme hovoriť; tiež netreba napomínať rodičov, aby deti milovali. Ženie ich k tomu láska prirodzená. Horšie to býva s láskou dospelých detí k rodičom. V tom ohľade prirodzená láska často nestačí, keď ju nenapomáha náboženstvo. Je to hrozný nevďak, zvlášť na vonkove, kde na pr. starý sedliak oddal svojmu synovi majetok a vymienil si, že mu syn ročne musí dať toľko a toľko k živobytiu. Prvý rok ešte požiadavok dostáva, potom je to synovi na obtiaž a nemôže sa dočkať, kedy otec zomrie. To rodičov bolí a mnohí už zomreli od zármutku nad nevďačným synom alebo nevďačnou dcérou.

Máme tiež mnoho dobročinných ústavov: nemocnice, sirotience, chorobince, ústavy pre mrzáčkov, slepcov, hluchonemých, pre slabomyselných.

Skoro všetky tieto ústavy zápasia s nedostatkom prostriedkov.

„Tešiteľky“ — „Karitky“.

Sú to rehoľné sdruženia, ktoré majú za úlohu nielen v ústavoch pečovať o tých, ktorí trpia núdzu, ale ich vyhľadávať v domoch a tam im pomáhať. Pomáhajú najopustenejším a to zásadne bezplatne. Práve preto zasluhujú od nás tým väčšej podpory. Oboje sdruženie vydalo o svojej činnosti zaujímavé knižočky. Sestry Tešiteľky B. S. P. v Rajhrade pri Brne napísaly „Obrázky z misijní činnosti v našej republike.“ A Jednota sociálne karitatívnych pracovníc (J. S. P.) v Prerove vydala brožúrku: „Ve službách milosrdenství.“

Nezabúdajte na naše katolícke školy.

Niet pochyby, že súkromé školy katolícke patria k ústavom karitatívnym. Biskup Faulhaber povedal: „Duša karity je karita duše.“ Práve túto vyššiu karitu, karitu duše, pestujú naše katolícke školy. Pestujú v deťoch zbožnosť a lásku k Bohu i k blížnemu, učia dospievajúce dievčatá variť, šiť, učia ich všetkému, čo potrebujú k vedeniu domácnosti. Kardinál Bertram nazýva túto činnosť „vynikajúce dielo kresťanskej karity“. A ako pečujú katolíci o svoje katolícke školy?

V rozhovore s ctihodnou sestrou riaditeľkou sme prišli na pomery ich súkromej školy.

„Koľko dievčat chodí do vašej školy?“

„Sto osemdesiat do sedem tried.“

„Koľko vám platia školného?“

„Začínajú s 5 korunami mesačne. Potom to stúpa, ale nie rovnako. Niektoré platia menej, niektoré sú zdarma. Celkom dostávame mesačne 1430 Kč.“

Počítam, ale nechce mi to vyjsť. „Koľko učiteliek vás je?“

„Šesť sestár a pretože nám chýbajú sily rádové, musíme mať jednu učiteľku svetskú.“

„Koľko jej platíte mesačne?“

„Byt, stravu a obsluhu, 200 Kčs a penzijné príspevky 66 Kčs. Je to mladá učiteľka, ktorá prišla práve z ústavu a nemá miesta. Iné sem nepôjdu, pretože im roky u nás nezapočítajú do postupu. Tak sa nám často stáva, že keď niektorá behom roku najde miesto, okamžite nás opustí a nechá nás bez všetkého.“

Počítam zase: Príjmy 1430 Kčs, výdavok, keď vezmeme za byt a stravu 500 Kčs, robí 766 Kčs. Keď odčítame od príjmov, ostane 664 Kčs. Z týchto peňazí majú sestry žiť, udržiavať školu, opravovať školskú budovu, nakupovať vyučovacie pomôcky, platiť dane, udržiavať učiteľskú a žiacku knižnicu atď.

„Dostávate od štátu nejakú podporu?“

„Nie. Iba pre chudobných žiakov na zakúpenie učebníc z rôznych miest 3000 Kčs

ročne. Z toho však nesmieme nič použiť pre školu.“

„Prosím vás, ako sa tedy udržíte nad vodou?“

„Sestry sa musia veľmi uskromniť.“ — „To verím.“ — Služobníctvo nemôžeme udržiavať, tak musia učiteľky čistiť triedy, pomáhať v kuchyni a pri praní. A okrem toho musíme dávať ešte súkromné hodiny.“

„A aké to má následky pre sestry?“

„Že skoro všetky trpia prepracovanosťou.“

Piate prikázanie znie: „Nezabiješ!“ Nepreviňujeme sa proti nemu, keď ľahostajne pozierame, ako sa rehoľníci v katolíckych školách ubíjajú? Či neni u nás udržiavanie katolíckych škôl pre česť a chválu Božiu a pre spásu duší, dielo Bohu milé?

Ako sa chrániť nezamestnanosti?

Na svete je vraj 20 milionov nezamestnaných! Pripočítajte k tomu rodiny týchto úbohých, ktorí nemajú čo jesť, čím sa zaodievajú, čím si zakúriť. Aká to armáda ľudí rozhorčených, plných nenávisti proti ľudskej spoločnosti, ktorá im nedáva možnosti, aby si poctive vyrobili svoj chlieb a živili svoju rodinu. Keď k takým ľuďom prídu pomocníci satana a povedia im: „Rozbite ľudskú spoločnosť! Nemáte, čo ztratiť!“ — ako ľahko podľieha zúfalý

človek takýmto svodom! A koniec? Boj všetkých proti všetkým. Tak ďaleko zašlo ľudské pokolenie, pretože opustilo Boha, pretože odstránilo zásady Krista: Milovať budeš blízkeho svojho, ako seba samého! Pravdu má biskup Kašpar: „Horí na všetkých stranách. Chopte sa diela, pokiaľ je čas!“

Ako pomáhať nezamestnaným? Púhou almužnou by sa im veľa nepomohlo. Naopak, niekedy netaktnosť darčova ubíja v nezamestnanom jemnocit a oprávnenú hrdosť. Nebývajú to ľudia najhorší, ktorí volajú: „Nechceme almužnu, chceme prácu.“

Najviac sa prehrešuje proti nezamestnaným ten, kto bez potreby šetrí! Kto zo samolásky uschováva peniaze, sedí nad mrtvými pokladmi. Peniaze, ktoré kolujú, dávajú ľuďom prácu a chlieb. Kto ukladá svoje peniaze v banke, podporuje kapitalizmus. Preto nešetríte bez potreby, ale hľadte najviac peňazí priviesť do živého obehu.

Umožnite nezamestnaným účasť na exercíciach! Práca pre dušu je tiež práca a aká dôležitá. Najdôkladnejšia práca pre dušu sú exercície. Mnohí už dávno by boli šli na exercície, ale nemali času, museli ísť do práce. Dnes by mnohí mali času, ale nemajú prostriedkov. Jemným spôsobom môžeš takému pomôcť. Kúpiš mu z Hlučína vylepenú strádanú na exercície. Tak mu umožníš tri dni dô-

kladnej práce duševnej, povzbudíš v ňom dôveru v Boha a dodáš mu sily, aby nebezpečie nezamestnanosti premohol a svoje nešťastie premenil v energiu duševnú. Keď nevieš, komu by si tak pomohol, poradí ti exercičný dom v Hlučine.

„Nešetrite“ — to neznamená: Rozhadzujte peniaze, žite prepychove! Práve naopak. Prepych a daromné vyhadzovanie peňazí len dráždi trpiacu chudobu. Bohatí nech sa vrátia k jednoduchému spôsobu života. Zábavy by sa mali obmedzovať alebo poriadať spôsobom prostým a nenákladným. Čo tak ušetríme, venujme tým, ktorí si sami pomôcť nemôžu.

VI. Niekoľko príkladov.

Ochraňujme sirôtky!

Najdravšie prostredie pre dieťa je rodina. Ani jeden sirotienec nemôže nahradiť dieťaťu to, čo mu dá rodina. Preto je tak dôležité, aby sa hlásily rodiny, ktoré by prijaly sirôtky za svoje a o ne sa staraly. So slzami v očiach mi vyprávala socialna úradníčka, ako málo katolíckych rodín sa hlási o sirôtky a tak sa stáva, že katolícke dietky sa dostanú do rúk nekatolíckych a tam ztratia, čo majú najdôležitejšie, svoju katolícku vieru.

Mne sa dobre darí.“

Na našom dvore som vídal starenku, ako sa na smetisku prehrabávala. Niekedy tam našla niekoľko kúskov uhlia, niekedy roztrhané topánky, handry alebo niečo podobného. Premýšlal som: „Čo je to za starenku, kde býva, čím sa živí?“

Katolícka ženo, nedal ti Boh detí? Asi ťa chcel tým povzbudiť, aby si sa ujala detí opustených a stala sa im matkou. Zomrelo ti dieťa? Vezmi si miesto neho iné. Keď sa cíti niekto týmito riadkami pohnutý k tomuto dôležitému dieľu kresťanskej karity, nech píše na adresu: Karita „Ludmila“ v Mor. Ostrave, Strelničná ul. 21.

Jedného dňa však, keď som ju zase videl, vyčítalo mi svedomie: „Prečo jej nepomôžeš? Iste má biedu, lebo pre zábavu nik nehrabe v smetisku!“

Prosil som tedy vrátneho, aby ju poslal ku mne, až ju uvidí. Jedného dňa prišiel s ňou. „Musíte však dobre kričať,“ povedá, „inak nepočuje.“ Podíval som sa na starenku ako predmnou sedela na stoličke. Bola to stará, dobrá tvár. „Starenka,“ začal som, „máte veľkú biedu?“ — „Ale kdeže, mne sa dobre darí“, odpovedala s radosťou a s istotou. „Ano, ale,“ už som bol neistý, „prečo teda hrabete na

tom smetisku? Dal som vás zavolať, pretože som si myslel, že ste chudobná.“

„Ó, to som už tak navykla, a potom by som predsa nič nemala pre chudobných.“

Tváril som sa dosť hlúpo, tak som bol dojatý prostými slovami ženy: „a potom by som predsa nemala nič pre chudobných!“ ešte som sa jej spýtal, kde býva, keď som ju s úctou odprevádzal k dverám.

Po niekoľkých dňoch som zatelefonoval na farský úrad. Odpovedal pán farár: „O, ano, tú poznáme dobre. Muž i deti jej zomrely. Šesť nevlastných detí vychovala. Teraz, keď je zas sama, stará sa o chudobných. Z penzie 380 Kčs dáva iste 250 Kčs almužnu.“

Nemôžem zabudnúť na dobrú starenku.

A stále mi bolo, ako by som počul hlas: „A čo si ty urobil pre svojich trpiacich bratov?“

Rakev sv. Idy.

Egbert z rodu Wittekinda presadil ušľachtilú ratolesť z pokolenia Karlovcov, grófsku dcérku Idu, zo krásneho Porýnia do svojej vážnej domoviny. Získal do sväzku pre život jemnú ruku, ktorá ho v ťažkom poranení verne a šťastne opatrovala. Ida odobrala sa s ním na jeho otcovský hrad a bola vojvodovi milou

manželkou a dobrotívou matkou nielen svojim deťom, ale aj všetkým chudobným a trpiacim. Keď Egbert zomrel, Ida pochovala telo svojho manžela vedľa kostolíka herzfeldského, ktorý sama vystavila, v hrobke a naď ňou vystavila malú izbičku, v ktorej by sama zostávala. Deti boli odrostlé a zaopatrené, mohla tedy šľachticna zbaviť sa všetkých povinností i práv vznešeného stavu a celkom sa venovať umŕtvo-
vaniu a láske k blížnym, ako to jej vznešene smýšľajúca duša žiadala.

Ida mala vo svojej izbičke kamennú rakev, v ktorej chcela raz odpočívať. Rakev plnila dva razy denne chlebom a inými pokrmami, aby chudobným, ktorí sem prúdili, rozdeľovala plnými rukami. Každé ráno a poludnie stála saská vojvodkyňa vedľa svojej rakvi a dobrotívou rukou podávala žobrákom chlieb, ktorý brala z rakvi.

Čo robila sv. Ida, bolo živou prosbou za blaženú smrť, prosbou, opierajúcou sa o slovo: „Blahoslavení milosrdní, lebo milosrdenstva dôjdu.“ Svoju vlastnú rakev urobila prameňom lásky a života, a tak si pripravovala mäkké a teplé lôžko k poslednému spánku. Pre ňu ztratila smrť svoju temnotu i svoju chladnosť a stala sa blaženou cestou domov, k Ot-
covi slútovania. Láskou premáhať smrť, láskou si získať večný život: túto blaženú, jasnú mú-

ďrosť zvestuje svätá Ľda, ktorá ako úchvatná kázeň jasne a spanile žiari storočiami.

Nemusíme si opatriť kamennú rakev a ju plniť, aby sme nasledovali toto kázanie sv. Ľdy a stali sa účastní tejto útechy v poslednej hodine. Formy sa menia, duch však má živo pôsobiť ďalej. (Podľa Wibbeltovej „Knižky útechy a smrti.“)

Za obrátenie otca.

Keď kapucín P. Cyprián začol svoje karitatívne dielo pre opustené siroty, obrátil sa na mnohých, nie na bohatých, ale na chudobných a žiadal od nich iba po korune. A hľa, tisíce detí tak zachránil na tele i na duši. O pravdu hrdinská obetavosť sa ukázala práve medzi najchudobnejšími. Služka mu písala: „Peňazí nemôžem dať. Všetko, čo vyrobím, musím dať svojmu otcovi, ktorý je neverec. Pretože som sa tiež chcela zúčastniť serafinského diela lásky, zaumienila som si, že budem piť kávu bez cukru a cukor pošlem naším chudobným sirôtkám. Zpočiatku mi káva nechutila, avšak sladké Srdce Ježišovo mi ju tak osladilo, že už ani cukor nepotrebujem. Keby sa len môj otec obrátil.“ Tak posielala táto obetavá duša za desať rokov krabice cukru až konečne mohla do sirotienca napísať: „Vďaka Pánu Bohu, môj otec sa obrátil!“

Otec dvanástich detí.

Chudobný obuvník poslal P. Cypriánovi svoju korunku s týmito riadkami: „Mám sám dvanásť malých, nezaopatrených detí a nemôžem dať mnoho. Keď som však čítal, že mojou korunou môžu byť chudobné dietky zachránené, myslel som si: „Pri tom musíš tiež pomôcť. Požehnaj to Bože mojím deťom!“ (Aká nežná láska k vlastným deťom: almužnou získať pre ne milosť Božiu!)

Dedictvo.

Služka z vidieku zdedila 2.400 Kčs. Pri- niesla to P. kapucínovi a povedala: „Nepotre- bujem to; čo potrebujem, to si vyrobím!“ Obrátila sa a šla.

Zprepitné.

Dobrý železníčiari dostával občas zprepitné. To si nenechával pre seba, ale dával to svojej dcéruške a tá to každoročne na Vianoce po- sielala sirôtkám.

Žid.

Židia majú povest, že milujú príliš mamon. Sú však i medzi nimi dobrodincovia ľudstva

(ako sú medzi katolikmi tiež úžerníci). Tak jeden šľachetný Izraelita daroval kapucínovi pozemok pre sirotienec a veľkú záhradu, aby sa v nej deti mohli vesele hrať.

* * *

Som na konci. Avšak ty, milý čitateľu, nie si na konci — rozváž si, čo urobíš. Rozhodni sa pre to, čo ti bude najväčšou útechou, keď nastane tvoja posledná hodina a tvoja duša pôjde na súd Boží.

□□□

Almužna pre duše.

Neuspokojte sa almužnou hmotnou. Azda duša chudobného potrebuje ešte viac pomoci ako telo. Vo spolku sv. Vincenta býva zvykom, že s almužnou hmotnou sa dá chudobnému tiež nejaký katolícky spis ako almužna pre dušu. Urobte taktiež. Najviac sa hodia k tomu cieľu brožúrky „Životom“.

„Životom“ do nemocníc.

Posielame občas, pokiaľ nám stačia prostriedky, balík dobrého čítania do rôznych ne-

mocníc. Nemocní majú dlhú chvíľu a dychtia po úteche a posile. Bolestou je duša otvorená pre pravdu Božiu. Tak už mnoho duší bolo získané. Pomáhajte nám v tomto apoštoláte tým, že nám udáte adresy nemocníc, na ktoré môžeme s úspechom posielat dobré čítanie a azda tiež tým, že pošlete nejaký obnos na číslo 39.556 poštovnej šporiteľni (Exercičný dom, Hlučín) s poznámkou „pre nemocnice“.

Adresy sväzov Karity.

Ústredná karita na Slovensku: Bratislava,
Palisády 20.

Ríšský sväz Karity, sekretariát: Praha II.,
Jungmannovo námesto čís. 20.

Imprimi potest. Pragae 3. VI. 1932. P. Haderka C. Ss.
R. Prov. Nihil obstat. Dr. Stephanus Kmet, censor.
No. 2321-1932. Imprimatur. Sv. Kríž n. Hronom 11. aug.
1932. † Marianus m. p., episcopus Neosoliensis.
Poslovenčil: Michal Minárik, bohoslovec. —

„ŽIVOTOM.“ Náboženské, výchovné a socialne úvahy.
Vychádza v Hlučine dvarazý mesačne. Jedon zväzo-
ček za 50 hal. Predplatné na celý ročník (24 zvä-
zočkov) aj s poštou 13 Kčs. Nakladateľ Exerciciový
dom, Hlučín v Sliezsku. Zodpovedný redaktor Ján
Miekisch v Hlučine. — Tlačila Typia, Mor. Ostrava,
Prívozská ul. 8.